SFS 1987: 1245
Utkom från trycket
den 30 december 1987

Lag om styrelserepresentation för de privatanställda;

utfärdad den 17 december 1987.

Enligt riksdagens beslut[1] föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag syftar till att genom styrelserepresentation ge de anställda insyn i och inflytande på företagets verksamhet.

2 § Med företag avses i denna lag aktiebolag, bank, hypoteksinstitut, försäkringsbolag och ekonomisk förening.

Med koncern avses i denna lag svenska juridiska personer som enligt

[1] Prop. 1987/88: 10, AU 10, rskr. 103.

bestämmelserna i 1 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975: 1385), 1 kap. 3 § bankaktiebolagslagen (1987: 618), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987: 619), 1 kap. 8 § föreningsbankslagen (1987: 620), 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (1982: 713) eller 1 kap. 4 § lagen (1987: 667) om ekonomiska föreningar är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra.

3 § En arbetstagare hos ett kommittent- eller moderföretag, som stadigvarande är verksam i ett kommissionärs- eller dotterföretag utan att vara anställd där, skall vid tillämpningen av denna lag betraktas som anställd även i kommissionärs- eller dotterföretaget.

Vid tillämpningen av denna lag skall ett kollektivavtal som gäller mellan en lokal arbetstagarorganisation och kommittent- eller moderföretaget betraktas som ett kollektivavtal även i förhållande till kommissionärs- eller dotterföretaget.

Rätten till styrelserepresentation

4 § I ett företag som under det senast förflutna räkenskapsåret här i landet har sysselsatt i genomsnitt minst 25 arbetstagare har de anställda rätt till två ledamöter i styrelsen (arbetstagarledamöter) och en suppleant för varje sådan ledamot. Bedriver företaget verksamhet inom skilda branscher och har det under det senast förflutna räkenskapsåret här i landet sysselsatt i genomsnitt minst 1 000 arbetstagare, har de anställda rätt till tre ledamöter i styrelsen och en suppleant för varje sådan ledamot.

De anställdas rätt till styrelserepresentation enligt första stycket får dock inte leda till att antalet arbetstagarledamöter överstiger antalet övriga styrelseledamöter.

Om företaget är ett moderföretag, skall vad som sägs i första och andra styckena om företag avse koncernen i dess helhet och rätten till styrelserepresentation tillkomma samtliga anställda inom koncernen.

5 § När arbetstagarledamöterna har utsetts förändras inte de anställdas rätt till styrelserepresentation under mandatperioden, om antalet anställda eller antalet övriga styrelseledamöter minskar.

Inrättande av styrelserepresentation

6 § Beslut att inrätta styrelserepresentation för de anställda fattas av en lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget.

Om beslutet rör moderföretag, fattas det av en lokal arbetstagarorganisation som är bunden av kollektivavtal i förhållande till ett företag inom koncernen.

Företagets styrelse skall skriftligen underrättas om beslut att inrätta styrelserepresentation för de anställda. I 10 § andra stycket finns bestämmelser om när arbetstagarledamöter eller suppleanter (arbetstagarrepresentanter) får tillträda sina uppdrag.

7 § Arbetstagarrepresentanterna utses av de lokala arbetstagarorganisationer som är bundna av kollektivavtal i förhållande till företaget eller, i moderföretag, av de lokala arbetstagarorganisationer som är bundna av kollektivavtal i förhållande till ett företag inom koncernen.

8 § Om organisationerna inte enas om annat, gäller följande ordning för att utse arbetstagarrepresentanterna.

Om mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarna vid företaget eller koncernen tillhör samma lokala arbetstagarorganisation, får denna utse samtliga arbetstagarrepresentanter. Om en annan sådan organisation företräder minst en tjugondel av de kollektivavtalsbundna arbetstagarna, får dock denna organisation utse en av suppleanterna.

Om ingen organisation företräder mer än fyra femtedelar av de kollektivavtalsbundna arbetstagarna vid företaget eller koncernen, får de två lokala arbetstagarorganisationer som företräder det största antalet sådana arbetstagare utse vardera en ledamot och en suppleant. Om de anställda har rätt till tre ledamöter och tre suppleanter, får den större av organisationerna utse två ledamöter och två suppleanter.

Om man, på grund av bestämmelsen i 4 § andra stycket, skall utse endast en arbetstagarrepresentant och en suppleant, görs det av den lokala arbetstagarorganisation som företräder det största antalet kollektivavtalsbundna arbetstagare vid företaget eller koncernen.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna paragraf skall lokala arbetstagarorganisationer som tillhör samma huvudorganisation anses som en organisation.

9 § Arbetstagarrepresentanterna bör utses bland de anställda vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

Till arbetstagarrepresentant får inte utan särskilt tillstånd av nämnden för styrelserepresentationsfrågor utses den som är arbetstagarrepresentant i ett annat företags styrelse. Detta gäller inte, om företagen går med på något annat eller om de ingår i samma koncern.

10 § Tiden för en arbetstagarrepresentants uppdrag bestäms av den som utser honom. Mandatperioden får dock inte vara längre än fyra räkenskapsår. Den skall bestämmas så att uppdraget upphör vid slutet av en ordinarie stämma på vilken styrelseval förrättas.

Den som utser arbetstagarrepresentanterna bestämmer när de skall tillträda uppdraget. Om inte företagets styrelse medger annat, får de dock inte tillträda förrän tre månader efter det att styrelsen har fått underrättelse enligt 6 § tredje stycket.

Av 18 § andra stycket framgår att en annan tidpunkt för tillträdet kan gälla.

Arbetstagarrepresentanternas arbete m. m.

11 § Om inte annat följer av denna lag, skall vad som är föreskrivet i annan lag eller författning om styrelseledamot och styrelsesuppleant i ett företags styrelse tillämpas på arbetstagarledamöter och suppleanter för sådana ledamöter.

12 § Den som är suppleant för en arbetstagarledamot har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden och vid företagets stämma, även om ledamoten är närvarande.

13 § En av arbetstagarrepresentanterna får närvara och delta i överläggningarna när ett ärende, som senare skall avgöras av styrelsen, förbereds av därtill särskilt utsedda styrelseledamöter eller befattningshavare i företaget.

Om ett beslut enligt 7 kap. 6 § andra stycket bankaktiebolagslagen (1987: 618), 3 kap. 6 § andra stycket sparbankslagen (1987: 619) eller 6 kap. 6 § andra stycket föreningsbankslagen (1987: 620) innebär att ett uppdrag ges åt en regionstyrelse eller ett motsvarande organ i en region, har de anställda inom regionen rätt att bestämma att en representant för dem och en suppleant skall omfattas av uppdraget. En sådan representant har motsvarande rätt som avses i första stycket.

Om arbetstagarorganisationerna inte enas om annat, utses den representant som avses i första och andra styckena av den organisation som företräder det största antalet kollektivavtalsbundna arbetstagare vid företaget eller, i fråga om moderföretag, inom koncernen.

14 § Arbetstagarrepresentanterna får inte delta i behandlingen av frågor som rör kollektivavtal eller stridsåtgärder eller av andra frågor där en facklig organisation på arbetsplatsen har ett väsentligt intresse som kan strida mot företagets.

Om ett företags verksamhet är av sådan natur eller har ett sådant ändamål som avses i 2 § lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet, har arbetstagarrepresentanterna inte heller rätt att delta i ett beslut som gäller verksamhetens mål eller inriktning.

Skadestånd m. m.

15 § En arbetsgivare eller en arbetstagarorganisation som bryter mot denna lag skall betala ersättning för den skada som uppkommer. Skadeståndet kan avse både ersättning för den förlust som uppkommer och ersättning för den kränkning som lagbrottet innebär. Om det är skäligt, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

En arbetstagarorganisation kan dock inte med stöd av denna lag kräva skadestånd av en annan arbetstagarorganisation.

16 § Den som vill kräva skadestånd enligt denna lag skall underrätta motparten om sitt anspråk inom fyra månader från det skadan inträffade. Om det inom den tiden har begärts förhandling om anspråket enligt lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet eller med stöd av kollektivavtal, skall talan väckas inom fyra månader efter det att förhandlingen avslutades. I annat fall skall talan väckas inom åtta månader från det skadan inträffade.

Om underrättelse inte lämnas eller talan inte väcks inom den tid som anges i första stycket, har parten förlorat sin rätt till talan.

17 § Undantag kan medges från denna lag, om styrelserepresentation för de anställda skulle medföra väsentlig olägenhet för ett företag på grund av att

1. styrelsens sammansättning beror på politiska styrkeförhållanden eller på förhållande mellan olika intressenter eller intressentgrupper, som framgår av bolagsordningen, stadgarna, avtal eller annan omständighet, eller

2. bolagsordningen eller motsvarande föreskriver särskild röstmajoritet för styrelsens beslut.

Ett undantag enligt första stycket får endast medges, om olägenheten inte kan undanröjas på annat sätt. Undantag skall förenas med villkor om åtgärder som på annat sätt tillgodoser arbetstagarnas intresse av insyn i och inflytande på företagets verksamhet.

18 § I frågor om tillstånd enligt 9 § andra stycket eller undantag enligt 17 § beslutar nämnden för styrelserepresentationsfrågor.

Nämnden kan för tiden fram till det slutliga avgörandet besluta att en arbetstagarrepresentant inte får tillträda ett uppdrag som styrelseledamot eller suppleant.

Nämndens beslut får inte överklagas.

19 § I övrigt gäller i mål om tillämpning av denna lag, i den mån tvisten avser förhållandet mellan företaget och de anställda, lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988, då lagen (1976: 351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar och lagen (1976: 355) om styrelserepresentation för de anställda i bankinstitut och försäkringsbolag skall upphöra att gälla.

2. Beslut som med stöd av äldre lag har fattats om att inrätta styrelserepresentation för de anställda samt om att utse arbetstagarrepresentanter i styrelsen gäller fortfarande. Motsvarande gäller beslut om undantag som avses i 17 §.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

INGELA THALÉN
(Arbetsmarknadsdepartementet)